

A GUIDE FOR HEALTHY HEART

SMILING HEARTS

Choose healthy living to keep your heart healthy. Quit smoking & exercise regularly. Control BP, blood sugar & cholesterol and aim for healthy weight

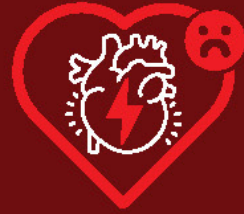
01 *Understanding heart diseases*

02 *Risk factors of getting heart disease*

03 *Tips to keep your heart healthy*

04 *Living with heart disease*

ହୃଦ୍ରୋଗ ବିଷୟରେ ଜାଣିବା

1

ହୃଦ୍ରୋଗ (ହିଲିଡି) ନୀରବ ହତ୍ୟାକାରୀ ଭାବରେ ବ୍ୟାପ୍ତ ଏବଂ ବିଶ୍ୱବ୍ୟାପୀ ରୋଗର ଭାର ଏବଂ ମୃତ୍ୟୁହାରର ପ୍ରମୁଖ କାରଣ ଅଟେ।

2

ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱରେ 50 କୋଟିରୁ ଅଧିକ ଲୋକ ହିଲିଡି ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ହେବା ଜାରି ରଖୁଛନ୍ତି।

3

ହିଲିଡି ମୃତ୍ୟୁହାରର ପ୍ରମୁଖ କାରଣ ପାଇଁ ଏବଂ ଭାରତରେ ମୋଟ ମୃତ୍ୟୁସଂଖ୍ୟା ପଛରେ ଏହାର 28.1% ଅବଦାନ ରହିଛି।

4

ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଲୋକମାନଙ୍କ ତୁଳନାରେ ଭାରତୀୟମାନଙ୍କୁ ହିଲିଡି ଏବଂ ଦଶନ୍ଧି ପୂର୍ବରୁ ଆକ୍ରମଣ କରିଥିଲା। ଭାରତରେ ସମସ୍ତ ହୃଦ୍‌ଘାତର 50 ପ୍ରତିଶତ 50 ବର୍ଷରୁ କମ୍ ପୁରୁଷଙ୍କଠାରେ ଦେଖା ଦେଇଥାଏ।

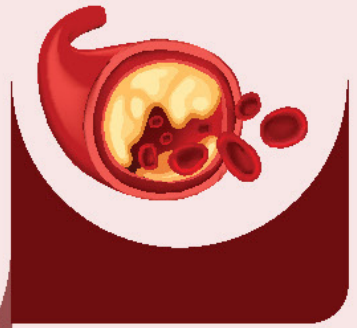
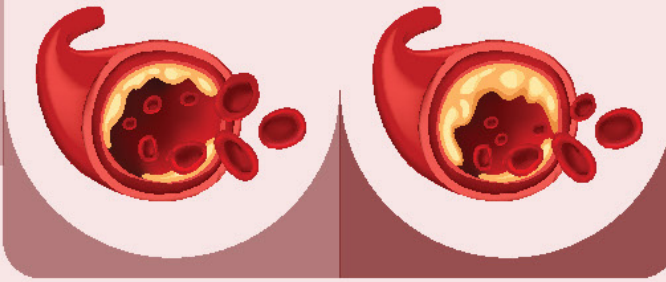
“ହୃଦ୍ରୋଗ” ହେଉଛି ବିଭିନ୍ନ ଅସୁସ୍ଥତା ପାଇଁ ଏକ ସାଧାରଣ ଶବ୍ଦ ଯାହା ହୃଦୟ ଏବଂ ରକ୍ତ ବାହିକାଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥାଏ ଏବଂ ହୃଦ୍‌ଘାତ ଏବଂ ମୃତ୍ୟୁ ଭଳି ଗୁରୁତର ଘଟଣା ଘଟାଇଥାଏ।

ହୃଦ୍ରୋଗର ସବୁଠାରୁ ସାଧାରଣ କାରଣ ହେଉଛି ଆଥେରୋସ୍କ୍ଲେରୋସିସ୍।

ଆଥେରୋସ୍କ୍ଲେରୋସିସ୍ ହେଉଛି ରକ୍ତ ନଳୀ (ଧମନୀ) ଭିତରେ ଅଠାଳିଆ ପଦାର୍ଥ (ପ୍ଲେକ୍) ର ନିର୍ମାଣ ଯାହା ରକ୍ତର ସାଧାରଣ ପ୍ରବାହକୁ ପ୍ରତିବନ୍ଧିତ କରେ। ଯେତେବେଳେ ଧମନୀରେ ପ୍ଲେକ୍ ଗଠନ ହୁଏ, ଏହାକୁ ଆଥେରୋସ୍କ୍ଲେରୋସିସ୍ କୁହାଯାଏ।

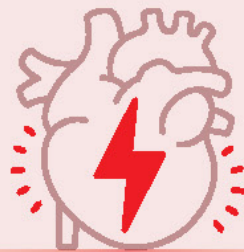

ହୃଦ୍ରୋଗ କହିଲେ ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ
ଅସୁସ୍ଥତାକୁ ସୂଚାଇପାରେ।

**ଇସକେମିକ୍ ହାର୍ଟ ଡିଜିଜ୍
(ଆଇଏଚି)**

ହେଉଛି ଏକ ଶର ଯାହାକି ହୃତପିଣ୍ଡର
ଧମନୀଗୁଡ଼ିକ ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ହେବା ଦ୍ୱାରା ସୃଷ୍ଟି
ହୋଇଥିବା ହୃଦ୍ରୋଗକୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କରେ ଯାହା
ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ହୃତପିଣ୍ଡକୁ ରକ୍ତ ପ୍ରବାହକୁ
ପ୍ରଭାବିତ କରିଥାଏ। ଏହା ଶେଷରେ ହୃଦ୍ଘାତର
କାରଣ ହୋଇପାରେ^୧।

ହୃଦ୍ରୋଗ

ସାଧାରଣତଃ ମାୟୋକାର୍ଡିଆଲ୍
ଇନଫାର୍କସନ୍ ଲାବରେ
ଜଣାଶୁଣା। ହୃଦୟକୁ ରକ୍ତ ଯୋଗାଇଥିବା
ଧମନୀରେ ଜମାଟ ବାହିବା କାରଣରୁ ହୃତପିଣ୍ଡକୁ
ରକ୍ତ ପ୍ରବାହ ହଠାତ୍ ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଏ^୧।

ହୃଦ୍ଘାତର ଚେତାବନୀପୂର୍ଣ୍ଣ ଲକ୍ଷଣଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି^୧:

01	02	03	04	05	06
ଛାତିରେ ଅସହଜବୋଧ	ଶରୀରର ଉପର ଭାଗରେ ଅନାମ୍ୟ ସ୍ଥାନରେ ଅସହଜବୋଧ	ଅଣନିଶ୍ୱାସୀ ଲାଗିବା	ଝାଡ଼ ବୋହିବା	ବାନ୍ତି ଲାଗିବା	ମୂର୍ତ୍ତ ବୁଲାଇବା
(ଛାତିରେ ଅସହଜବୋଧ ହେଇଥିବା ଚାପ, ଚିପିହେବା ଭାଙ୍ଗି ଲାଗିବା, ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବା ଭାଙ୍ଗି କିମ୍ବା ଯତ୍ନଶୀଳ ଅନୁଭବ ହେବା, ଜଳପୋଡ଼ା କିମ୍ବା ଭାଙ୍ଗି ଲାଗିବା)	(ବେକ, ମାଡ଼ି, କାନ୍ଦ, ବାହୁ, ପିଠ)				

ଆଞ୍ଜାଇନା

ଆଞ୍ଜାଇନା ହୃଦୟକୁ ଉଚ୍ଚ ପ୍ରବାହ ହ୍ରାସ ହେତୁ ଛାଡ଼ି ଯିବାପାଇଁ ଏକ ଲକ୍ଷଣ। ଏହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦ୍ରୁତ ଭାବରେ ଏକ ଲକ୍ଷଣ। କାନ୍ଧ କିମ୍ବା ବାହୁରେ ଯନ୍ତ୍ରଣା ମଧ୍ୟ ହୋଇପାରେ।

ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଲକ୍ଷଣଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି:⁵⁷

ମୁଣ୍ଡ ବୁଲାଇବା

ବାମ ବାହୁରେ ବଧୂରତା ଏବଂ ଯନ୍ତ୍ରଣା

ଅଣନିଶ୍ୱାସୀ ଲାଗିବା

ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ଆଞ୍ଜାଇନା ଅଛି:⁴

ଘିର ଆଞ୍ଜାଇନା

ଏହା ପ୍ରାୟତଃ ବ୍ୟାୟାମ କିମ୍ବା ଆବେଶିତ ତାପ ସମୟରେ ଘଟିଥାଏ ଯେତେବେଳେ ହୃଦ୍‌ସ୍ପନ୍ଦନ ଏବଂ ରକ୍ତଚାପ ବଢ଼ିଯାଏ, ଏବଂ ହୃଦୟ ମାଂସପେଶୀ ଅଧିକ ଅମ୍ଳଜାନ ଆବଶ୍ୟକ କରେ।

ଅସ୍ଥିର ଆଞ୍ଜାଇନା

କେଣ ବିଶ୍ରାମ ନେଇଥିବା କିମ୍ବା ଶୋଇଥିବାବେଳେ, କିମ୍ବା ଅଳ୍ପ ଶାରୀରିକ ପରିଶ୍ରମ କଲେ ଏହା ଘଟିପାରେ। ଏହା ପ୍ରାୟତଃ ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଭାବରେ ଆସିଥାଏ। ଅସ୍ଥିର ଆଞ୍ଜାଇନା ହୃଦ୍‌ଫାତର ଭାରଣ ହୋଇପାରେ ଏବଂ ଏହାକୁ ଡକ୍ଟରମାନେ ଛାଡ଼ି ଲାବରେ ବିବେଚନା କରିବା ଉଚିତ।

ଆନ୍ତ୍ରୀୟ ଫାଇବ୍ରିଲେସନ୍

ଆନ୍ତ୍ରୀୟ ଫାଇବ୍ରିଲେସନ୍, ହୃଦୟର ବୁଲଟି ଛୋଟ ଛୋଟ ଉପର ଅକିର ଯେପରି ସ୍ୱୟଂ କରିବା ଉଚିତ ସେପରି କରନ୍ତି ନାହିଁ। ସାଧାରଣ ଭାଷାରେ ସ୍ୱାଦିତ ହେବା ପରିବର୍ତ୍ତେ, ସେଗୁଡ଼ିକ ଅନିୟମିତ ଏବଂ ଅତି ବ୍ରତ ଗତିରେ ସ୍ୱାଦିତ ହୋଇଥାନ୍ତି। ଫଟ୍‌ସ୍ପୁରୁପ, ହୃଦୟ ଉଚ୍ଚ ଉତ୍ତାପରେ ଉତ୍ତୋଳିତ କରିପାରେ ନାହିଁ ଏବଂ ଏହା ହାତୀ ଚମାଟ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇପାରେ।⁹

ହୃଦୟ ବିଫଳତା ବା ହାର୍ଟ ଫେଲ୍ୟୁଅର୍

ହୃଦ୍‌ଫାତ, ବେଳେବେଳେ ଏହାକୁ ସଂକ୍ରମଣକାରୀ ହୃଦ୍‌ଫାତ ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ - ଯେତେବେଳେ ଶରୀରର ଆବଶ୍ୟକତା ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ହୃଦୟ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ରକ୍ତ ଉତ୍ତୋଳନ କରିବାରେ ଅସମର୍ଥ ହୁଏ ଏହା ଘଟିଥାଏ। ହୃଦ୍‌ଫାତର ଲକ୍ଷଣ ଏବଂ ଲକ୍ଷଣଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ରହିଛି:⁹

ପୁସ୍ତକ୍ଷୁ ଘେରି ରହିଥିବା ତରଳ ପଦାର୍ଥ ଯୋଗୁଁ ଅଣନିଶ୍ୱାସୀ ଲାଗିବା

ହଠାତ୍ ଓଜନ ବୃଦ୍ଧି

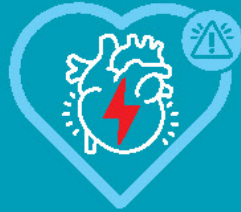

ଗୋଡ଼, ଗୋଡ଼ର ଗଣ୍ଠି ଏବଂ ପାଦରେ ପୁରା

ଥକା ଏବଂ ଦୁର୍ବଳତା

ହୃଦ୍‌ରୋଗ ହେବାର ବିପଦ ସୃଷ୍ଟିକାରୀ କାରକଗୁଡ଼ିକ

ଯଦିଓ ହୃଦୟର ଅସୁସ୍ଥତା ପାଇଁ କୌଣସି ଗୋଟିଏ କାରଣ ନାହିଁ, ହୃଦ୍‌ରୋଗର ବିପଦ ସୃଷ୍ଟିକାରୀ କାରକଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି ଅସୁସ୍ଥତା କିମ୍ବା ଅଭ୍ୟାସ ଯାହା ଏହି ରୋଗ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ବଢ଼ାଇଥାଏ। ହୃଦ୍‌ରୋଗ ପାଇଁ କେତେକ ବିପଦର କାରଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବାହାରେ ଥାଏ, ଯେପରିକି:¹⁰

ତଥାପି, ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ ଅସୁସ୍ଥତା ଏବଂ ଜୀବନଶୈଳୀ ହୃଦ୍‌ରୋଗର ବିପଦକୁ ବଢ଼ାଇପାରେ। ଏହାକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନଶୀଳ ବିପଦର କାରଣ ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ।¹⁰

- 01** **ଶାରୀରିକ ନିଷ୍ପ୍ରୟତା**
ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ବ୍ୟାୟାମ ନ କରିବା ହାରା ହୃଦ୍‌ରୋଗ ଏବଂ ମଧୁମେହ ହୋଇପାରେ।
- 02** **ଧୂମପାନ, ତମାଖୁ ସେବନ ଏବଂ ମଦ୍ୟପାନ**
  - ଧୂମପାନ ଏବଂ ତମାଖୁ ରତ୍ନରେ ଅନୁଜ୍ଞାନ ପରିମାଣ ହ୍ରାସ କରେ ଏବଂ ଏଥିପାଇଁ ହୃଦୟକୁ ଅଧିକ ପରିଶ୍ରମ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ।
  - ଏହା ରକ୍ତଚାପ, ଶରୀରର ଓଜନ ଏବଂ ହୃଦ୍‌ରୋଗ ହେବାର ଆଶଙ୍କା ମଧ୍ୟ ବଢ଼ାଇଥାଏ।

03

ମାନସିକ ଚାପ

- ହୃଦ୍‌ଘାତ ପାଇଁ ବହୁଳ ଭାବରେ ଚିପ୍‌ପୋର୍ଟ କରାଯାଇଥିବା "ଟ୍ରିଗର୍"
- କୋଲେଷ୍ଟ୍ରଲ୍ ଏବଂ ରକ୍ତଚାପ ମଧ୍ୟ ବଢ଼ାଇଥାଏ।

ଅସାଧ୍ୟାକର ଖାଦ୍ୟ ଏବଂ ପୋଷଣ

ଆପଣ କ'ଣ ଖାଇଛନ୍ତି (ଏବଂ କେତେ ପରିମାଣରେ), ତାହା ଅନ୍ୟ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ବିପଦର କାରଣଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ପ୍ରଭାବ ପକାଇପାରେ, ଯେପରିକି କୋଲେଷ୍ଟ୍ରଲ୍, ରକ୍ତଚାପ, ମଧୁମେହ ଏବଂ ଶାରୀରିକ ଓଜନ

04

05

ମୋଟାପଣ

ଅଧିକ ଓଜନ (ବିଏମଆଇ = 23-24.9) କିମ୍ବା ମେଦବହୁଳତା (ବିଏମଆଇ = $\geq$ 25) ମଧ୍ୟ ହୃଦ୍‌ଘାତର ଆଶଙ୍କା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରମୁଖ ବିପଦର କାରଣ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ବଢ଼ାଇଥାଏ

ଈଡ଼ ରକ୍ତ ସ୍ତର

- ଘୋର କମା ହେବା ଏବଂ ଆଥେରୋସ୍କ୍ଲେରୋସିସ୍ ବୃଦ୍ଧି କରେ ଯାହା ଈଡ଼ ରକ୍ତଚାପ, ଷ୍ଟ୍ରୋକ୍ ଏବଂ ହୃଦ୍‌ଘାତର ଆଶଙ୍କା ବଢ଼ାଇଥାଏ।
- ପ୍ରିଡାଇବେଟିଭ୍ = ଉପବାସରେ ଈଡ଼ ଗ୍ଲୁକୋଜ୍ ସ୍ତର 100–125 ମିଗ୍ରା / ଡିଏଲ୍
- ମଧୁମେହ = ଉପବାସରେ ଈଡ଼ ଗ୍ଲୁକୋଜ୍ ସ୍ତର 126 ମିଗ୍ରା / ଡିଏଲ୍ କିମ୍ବା ଅଧିକ

06

07

ଈଡ଼ ରକ୍ତଚାପ

- ହୃଦ୍‌ଘାତ ହେବାର ଆଶଙ୍କା ଯଥେଷ୍ଟ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥାଏ
- ଈଡ଼ ରକ୍ତଚାପ ଗିଡ଼ିଂ ହେଉଛି $\geq$ 140 / 90 ଏମ୍ଏମ୍ଏଚ୍‌ସି

ଈଡ଼ ରକ୍ତ କୋଲେଷ୍ଟ୍ରଲ୍

- କୋଲେଷ୍ଟ୍ରଲ୍ ହେଉଛି ଏକ ଅଠାକିଆ, ଚର୍ବି ପରି ପଦାର୍ଥ ଯାହା ଯକୃତ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ମିତ ହୋଇଥାଏ କିମ୍ବା ଚିର୍ବି ଖାଦ୍ୟରେ ମିଳିଥାଏ। ଶରୀରର ଆବଶ୍ୟକତା ପାଇଁ ଯକୃତ ଯଥେଷ୍ଟ କୋଲେଷ୍ଟ୍ରଲ୍ ତିଆରି କରେ, କିନ୍ତୁ ପ୍ରାୟତଃ ଏହା ଆମେ ଖାଇଥିବା ଖାଦ୍ୟରୁ ମିଳିଥାଏ। ଯଦି ଆମେ ଶରୀର ବ୍ୟବହାର କରିବା ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ କୋଲେଷ୍ଟ୍ରଲ୍ ଗ୍ରହଣ କରୁ, ତେବେ ଅତିରିକ୍ତ କୋଲେଷ୍ଟ୍ରଲ୍ ହୃଦ୍‌ସ୍ତର ସମେତ ଧମନୀ କାନ୍ଧରେ ଜମିପାରେ¹¹

08

ଦୁଇଟି ପ୍ରମୁଖ ପ୍ରକାରର ଈଡ଼ କୋଲେଷ୍ଟ୍ରଲ୍ ଅଛି¹¹

ଏଲଡିଏଲ୍ (ଲୋ-ଡେନସିଟି ଲିପୋପ୍ରୋଟିନ୍) କୋଲେଷ୍ଟ୍ରଲ୍ କୁ "ଖରାପ" କୋଲେଷ୍ଟ୍ରଲ୍ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯାଏ କାରଣ ଏହା ଧମନୀରେ ଘୋର ନିର୍ମାଣ କରିପାରେ। ଏଚଡିଏଲ୍ (ହାଇ-ଡେନସିଟି ଲିପୋପ୍ରୋଟିନ୍) କୋଲେଷ୍ଟ୍ରଲ୍, "ଉତ୍ତମ" କୋଲେଷ୍ଟ୍ରଲ୍ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯାଏ କାରଣ ଈଡ଼ ସ୍ତର ହୃଦ୍‌ଘାତରୁ କିଛି ପରିମାଣରେ ସୁରକ୍ଷା ଯୋଗାଇଥାଏ।

ଗ୍ରୀଭଗ୍ରୀଭସେରାଲ୍ ମଧ୍ୟ ଈଡ଼ କୋଲେଷ୍ଟ୍ରଲ୍‌ରେ ସହାୟକ ହୋଇଥାଏ¹¹

- ଶରୀରରେ ଗ୍ରୀଭଗ୍ରୀଭସେରାଲ୍ ହେଉଛି ସବୁଠାରୁ ସାଧାରଣ ପ୍ରକାରର ଚର୍ବି।
- ସେଗୁଡ଼ିକ ଖାଦ୍ୟରୁ ମିଳିଥାଏ, ଏବଂ ଶରୀର ମଧ୍ୟ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ତିଆରି କରେ। ସେଗୁଡ଼ିକ ଖାଦ୍ୟରୁ ଅଧିକ ଶକ୍ତି ସଂରକ୍ଷଣ କରନ୍ତି।
- ଈଡ଼ ଏଲଡିଏଲ୍ (ଖରାପ) କୋଲେଷ୍ଟ୍ରଲ୍ କିମ୍ବା ନିମ୍ନ ଏଚଡିଏଲ୍ (ଉତ୍ତମ) କୋଲେଷ୍ଟ୍ରଲ୍ ସହିତ ମିଶ୍ରିତ ଏକ ଈଡ଼ ଗ୍ରୀଭଗ୍ରୀଭସେରାଲ୍ ସ୍ତର ଯୋଗୁଁ ଧମନୀ କାନ୍ଧରେ ଚର୍ବି ଜମା ହୋଇଥାଏ।

ଆପଣଙ୍କର ହୃଦୟକୁ ସୁସ୍ଥ ରଖିବା ପାଇଁ ଚିପ୍ସ

ଏକ ସୁସ୍ଥ ଜୀବନଶୈଳୀ ଆପଣଙ୍କୁ ¹⁰

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକର ଖାଦ୍ୟ ଖାଆନ୍ତୁ

ଆପଣ ଖାଇଥିବା ଖାଦ୍ୟ ଆପଣଙ୍କ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଉପରେ ପ୍ରଭାବ ପକାଇଥାଏ।
ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକର ଖାଦ୍ୟପେୟ ହୃଦରୋଗର ତିନୋଟି ମୁଖ୍ୟ ବିପଦର କାରଣକୁ ହ୍ରାସ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାଏ।

- 1** **ଉଚ୍ଚ ରକ୍ତଚାପ** (High blood pressure)
- 2** **ଉଚ୍ଚ କୋଲେଷ୍ଟ୍ରଲ୍ ସ୍ତର** (High cholesterol levels)
- 3** **ଉଚ୍ଚ ରକ୍ତ ଶର୍କରା ସ୍ତର** (High blood sugar levels)
- 4** **ଶରୀରର ଅତ୍ୟଧିକ ଓଜନ** (Overweight)

ପ୍ରଚୁର ପନିପରିବା, ଫଳ ଏବଂ ଚୋପାଳଗା ଶସ୍ୟ ଖାଆନ୍ତୁ¹²

ଫଳ ଏବଂ ପନିପରିବା ହୃଦୟ ପାଇଁ ଅନ୍ୟତମ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକର ଖାଦ୍ୟ ଅଟେ। ଏହି ଖାଦ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ହୃଦରୋଗକୁ ରୋକିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାଏ କାରଣ ଏଥିରେ ବିଭିନ୍ନ ଭିତାମିନି ଏବଂ ମିନେରାଲ୍ସ, ଫାଇବର ଏବଂ ଆଣ୍ଟିଅକ୍ସିଡାଣ୍ଟ ଥାଏ।

ଗ୍ରୀନ୍ ଡିଲ୍ ଲିଭ୍ସ, ହୋଲ୍‌ଗ୍ରୀନ୍ ପାସା, ଶସ୍ୟର ପାଉଁରୁଟି, ଏବଂ ଓରୁ ଚୋପାଳଗା ଶସ୍ୟ ଭୋଜନର ଉଦାହରଣ। ଏହି ଖାଦ୍ୟରେ ବହୁ ପରିମାଣର ଫାଇବର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଏବଂ ଏହା କୋଲେଷ୍ଟ୍ରଲ୍ କମ୍ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାଏ।

ଧନା ରୁଟି ଏବଂ ଧନା ଚାଉଳ ପରି ବିଶେଷତା ଶସ୍ୟରୁ ଗୋଟା ଶସ୍ୟ ଭଳି ଖାଦ୍ୟକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବା ଦ୍ୱାରା ଖାଦ୍ୟପେୟରେ ଭଲଟି ହୋଇପାରିବ।

ଅଧିକ ପାଇବର ଖାଆନ୍ତୁ

ଅଧିକ ପରିମାଣର ଫାଇବର ଖାଇବା ଦ୍ୱାରା ରକ୍ତଚାପ ଏବଂ ଏହାର ହୃଦ୍ଘାତ ଜଟିଳତା କମିଯାଏ। ଫଳ, ପନିପରିବା ଏବଂ ପୁରା ଶସ୍ୟ ଫାଇବରର ଉତ୍ତମ ଉତ୍ସ ଅଟେ। ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ ସକାଳ ଜଳଖିଆ ସେରିଆଲ୍ ତାଏଟାରା ଫାଇବରର ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ଉତ୍ସ ଯେପରିକି ଓରିଜିଲ୍, ଖୁଦ ଗହମ, ଏବଂ ପୁରା ଗହମ।¹³

ତାଏଟାରା ଫାଇବରର ପରାମର୍ଶିତ ପରିମାଣ **ଦିନ ପିଛା 20 ରୁ 35 ଗ୍ରାମ୍ ଫାଇବର¹³**

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକର କମ୍ ଚର୍ବି ଏବଂ ତେଲ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରନ୍ତୁ¹²

ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ସନ୍ତୁଳିତ (ଅସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକର) ଚର୍ବି ଏବଂ କୋଲେଷ୍ଟ୍ରଲ୍ କମ୍ ଖାଇବା ଉଚିତ। ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ଚର୍ବି ଆପଣଙ୍କ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଉପରେ ଭିନ୍ନ ଭାବରେ ପ୍ରଭାବ ପକାଇପାରେ - ସୁସ୍ଥ ଚର୍ବି ଆପଣଙ୍କ ହୃଦୟକୁ ରକ୍ଷା କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାଏ ଏବଂ ଅସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକର ଚର୍ବି ହୃଦ୍ଘାତ ହେବାର ଆଶଙ୍କା ବଢ଼ାଇପାରେ।

ଅଧିକ ପରିମାଣର ସୁସ୍ଥ ଚର୍ବି ଥିବା ଖାଦ୍ୟ ଚୟନ କରନ୍ତୁ ଯେପରିକି ଆଭୋକାଡୋ, ଅଲିଭ୍, ବାବାମ ଏବଂ ମଞ୍ଜି

ରୋଷେଇ ପାଇଁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକର ତେଲ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ, ଉଦାହରଣସ୍ୱରୂପ, ଅଲିଭ୍, କାନୋଲା, ସୂର୍ଯ୍ୟମୁଖୀ, ଚିନାବାଦାମ ଏବଂ ସୋୟାବିନ୍ ତେଲ। ଏହି ଖାଦ୍ୟ କୋଲେଷ୍ଟ୍ରଲ୍ କମ୍ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାଏ।

ଅଧିକ ମାଛ, କୁକୁଡ଼ା ଏବଂ ବାଦାମ ଖାଆନ୍ତୁ^{12,13}

କେତେକ ପ୍ରୋଟିନ୍ ସମୃଦ୍ଧ ଖାଦ୍ୟ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ତୁଳନାରେ ଅଧିକ ଭଲ ବିକଳ ଅଟେ। ସର୍ବୋତ୍ତମ ବିକଳ ହେଉଛି ଭିଡିକ ଭିଡିକ ପ୍ରୋଟିନ୍ ଯେପରିକି ଡାଲି, ଛେନା, ମସୁର ଡାଲି, ବାଦାମ ଏବଂ ମଞ୍ଜି, ଏବଂ ମାଛ ଏବଂ ସାମୁଦ୍ରିକ ଖାଦ୍ୟ। ଏହି ଖାଦ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ହୃଦରୋଗର ବିକାଶର ଆଶଙ୍କା ହ୍ରାସ କରିବାର ଦେଖାଯାଇଛି।

ଅଣ୍ଡା ଏବଂ କୁକୁଡ଼ା ମଧ୍ୟ ପ୍ରୋଟିନ୍ ଯୁକ୍ତ ଖାଦ୍ୟ ଯାହା ହୃଦୟ ପାଇଁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକର ଖାଦ୍ୟର ଏକ ଅଂଶ ଭାବରେ ଉପଭୋଗ କରାଯାଇପାରେ। ଅଧିକ ମାଛ ଖାଇବା ଦ୍ୱାରା ରକ୍ତଚାପ କମ୍ ହେବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାଏ, ବିଶେଷତଃ ଯେତେବେଳେ ଏହାକୁ ଓଜନ ହ୍ରାସ ସହିତ ଜଡ଼ିତ କରାଯାଏ।

ଲୁଣ / ସୋଡିୟମ୍ ପରିମାଣ କମ୍ କରନ୍ତୁ

ଅଧିକ ଲୁଣ ଖାଇବା ଦ୍ୱାରା ଉଚ୍ଚ ରକ୍ତଚାପ ହୋଇପାରେ ଯାହା ହୃଦ୍ଘାତ ପାଇଁ ଏକ ବିପଦର କାରଣ ଅଟେ। ଲୁଣ ଖାଇବା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ। ଲୁଣ ବଦଳରେ ସ୍ୱାଦ ବଢ଼ାଇବା ପାଇଁ ଖାଦ୍ୟରେ ହଳଦୀ ଏବଂ ମସଲା ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ।¹²

ଶାରୀରିକ ଭାବରେ ସକ୍ରିୟ ହୁଅନ୍ତୁ

ବ୍ୟାୟାମ ନିମ୍ନୋକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକ କରିବାର ସାହାଯ୍ୟ କରେ:¹⁴

ଓଜନ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ

ଜୀବନର ଗୁଣବତ୍ତା ଭରତୀ କରେ ଏବଂ ଚାପରୁ ମୁକ୍ତି ଦେଖାଏ

ବିପି, ଉଚ୍ଚ କୋଲେଷ୍ଟ୍ରଲ୍, ଉଚ୍ଚ ଖର୍ଚ୍ଚିତା ସ୍ତର ଏବଂ ଏହାର ବଚିକତା ହ୍ରାସ କରେ

ଏରୋବିକ୍ ବ୍ୟାୟାମ

କାର୍ଡିଓ ଫିଟ୍ନା ଏରୋବିକ୍ ବ୍ୟାୟାମ ରକ୍ତଚାପ ହ୍ରାସ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାଏ,
ଶରୀରର ଓଜନ ବଜାୟ ରଖିବାରେ ଏବଂ ହୃଦୟକୁ ଶକ୍ତିଶାଳୀ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାଏ।
ଏଥିରେ ମଧ୍ୟ ଏବଂ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ତୀବ୍ରତା ବ୍ୟାୟାମ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ^{10,14}

ମଧ୍ୟମ ତୀବ୍ରତା ବ୍ୟାୟାମର ଉଦାହରଣ ²³

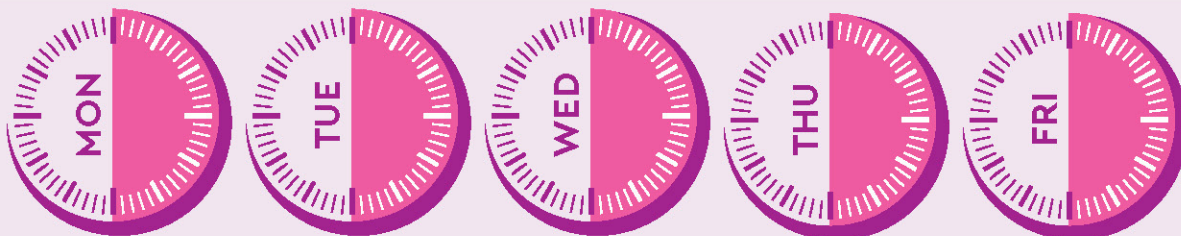
ପ୍ରବଳ ତୀବ୍ର ବ୍ୟାୟାମର ଉଦାହରଣ²³

ସାମଗ୍ରିକ ହୃଦୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପାଇଁ ପରାମର୍ଶ ¹⁴

ଦିନକୁ ଅତି କମ୍ରେ

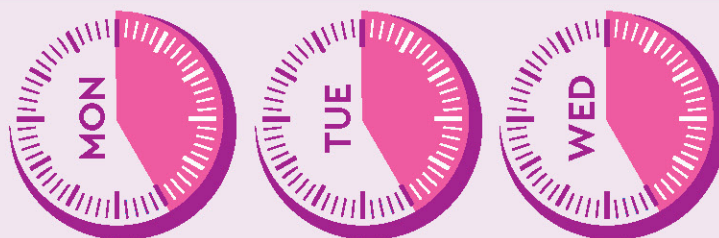
30 ମିନିଟ୍ ମଧ୍ୟମ-ତୀବ୍ରତା ବିଶିଷ୍ଟ ଏରୋବିକ୍ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ, ସପ୍ତାହରେ
5 ଦିନ ମୋଟ 150 ମିନିଟ୍ ପାଇଁ

କିମ୍ବା

ଦିନରେ ଅତି କମ୍ରେ

25 ମିନିଟ୍ ଅଧିକ-ତୀବ୍ରତା ବିଶିଷ୍ଟ ଏରୋବିକ୍ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ,
ସପ୍ତାହରେ 3 ଦିନ ମୋଟ 75 ମିନିଟ୍ ପାଇଁ

ଯୋଗ ଏବଂ ଧ୍ୟାନ ସାହାଯ୍ୟରେ ତାପକୁ ହ୍ରାସ କରନ୍ତୁ

ଯୋଗ ହେଉଛି ଏକ ମାନସିକ-ଶାରୀରିକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଯେଉଁଥିରେ ଶରୀରର
ଅଙ୍ଗଭଙ୍ଗୀ ଏବଂ ନିଶ୍ୱାସପ୍ରଣାସର ଏକ କ୍ରମାଗତ ଗତି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଯାହା
ଶକ୍ତି, ନମନୀୟତା, ସ୍ୱଚ୍ଛନ୍ଦ ଏବଂ ଆରାମକୁ ବଢ଼ାଇଥାଏ।

ହୃଦୟର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଉପରେ ଯୋଗ କରିବାର ଲାଭଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି:

ଭାବପ୍ରବଣତାକୁ
ସମ୍ବୃଦ୍ଧିତ ରଖେ

ରକ୍ତଚାପ, ରକ୍ତ
କୋଲେଷ୍ଟ୍ରଲ୍ ଏବଂ ରକ୍ତରେ
ଶର୍କରା ସ୍ତର କମିବା ସହିତ
ହୃତ୍‌ସ୍ପନ୍ଦନକୁ କମ୍ କରିବାରେ
ସାହାଯ୍ୟ କରେ

ଧୂମପାନକାରୀମାନେ
ଧୂମପାନ ତ୍ୟାଗ କରିବାରେ
ସାହାଯ୍ୟ କରେ

ଧୂମପାନ ତ୍ୟାଗ କରନ୍ତୁ¹⁰

ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ସିଗାରେଟ୍ ଖାଇବା ପରେ ଅନେକ ମିନିଟ୍ ପାଇଁ ରକ୍ତଚାପ ଉଚ୍ଚ ବଢ଼ିଥାଏ।

ଯେଉଁମାନେ ଧୂମପାନ ଆଦୌ ଛାଡ଼ନ୍ତି ନାହିଁ ସେମାନଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ସମୟ ବଞ୍ଚିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାଏ।

ଆଲକୋହଲର ପରିମାଣକୁ ସୀମିତ କରନ୍ତୁ

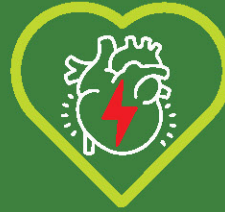

ଅତ୍ୟଧିକ ପରିମାଣର ମଦ୍ୟପାନ କରିବା ବାରା ହୃଦ୍‌ରୋଗ ହେବାର ଆଶଙ୍କା ବଢ଼ିଥାଏ।¹¹

ମଦ୍ୟପାନର ଛଟିକାରକ ବ୍ୟବହାର:¹²

ହୃଦ୍ରୋଗ ସହିତ ବଞ୍ଚିବା

ଆପଣଙ୍କର ଭାବନା, ଚିନ୍ତାଧାରା ଏବଂ ଆଚରଣ ପରିଚାଳନା କରନ୍ତୁ

ହୃଦ୍ରୋଗ କେବଳ ଶରୀର ଉପରେ ପ୍ରଭାବ ପକାଇବ ନାହିଁ – ବରଂ ଏହା ଆପଣଙ୍କ ଭାବନା ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସହିତ ସମ୍ପର୍କକୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଭାବିତ କରିପାରେ। ଏହା ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟଜନକ ନୁହେଁ ଯେ ଅନେକ ଲୋକ ହାର୍ଟ ଆଟାକ୍ କିମ୍ବା ହାର୍ଟ ଫେଲ୍ୟୁଅର୍ ପରେ ଭୟଭୀତ, ଚାପଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇଯାଆନ୍ତି କିମ୍ବା ହୃଦ୍ରେ ପଡ଼ିଯାଆନ୍ତି।

ଆପଣଙ୍କ ଚାରିପାଖରେ ଥିବା ଦୁନିଆ ସହିତ ଆପଣ ଅଧିକ ଜଡ଼ିତ ହୋଇପାରନ୍ତି।

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଚିହ୍ନଗୁଡ଼ିକ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତୁ:^{10,17}

- 01 ଆପଣ ଉପଭୋଗ କରୁଥିବା ଜିନିଷଗୁଡ଼ିକ କରିବା
- 02 ପ୍ରିୟଜନଙ୍କ ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚିବା
- 03 ବାସ୍ତବରେ ପୂରଣ ହୋଇପାରୁଥିବା ଭଳି ଆଶା ରଖନ୍ତୁ
- 04 ଆରାମ କରିବାକୁ ସମୟ ନିଅନ୍ତୁ
- 05 ମାନସିକ ଚାପକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରନ୍ତୁ

ତାପର ମୁକାବିଲା ପାଇଁ ପ୍ରଥମ ପଦକ୍ଷେପ ହେଉଛି ନିଜ ବିଷୟରେ ଏବଂ ଆପଣ କ'ଣ ସବୁ ପସନ୍ଦ କରୁଛନ୍ତି ସେ ବିଷୟରେ ସଚେତନ ହେବା।

ଏହି ସରଳ ଚିନ୍ତାଧାରାଗୁଡ଼ିକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖନ୍ତୁ:

- ଗତି ମନ୍ତ୍ରଣ କରନ୍ତୁ
- ଶାନ୍ତ ରହନ୍ତୁ
- ସକରାତ୍ମକ ଚିନ୍ତାଧାରା ପୋଷଣ କରନ୍ତୁ
- ସବୁ ଜିନିଷକୁ ସହଜରେ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତୁ
- ଜୀବନକୁ ଉପଭୋଗ କରନ୍ତୁ
- ମଜା କରନ୍ତୁ
- ଦୀର୍ଘ ନିଶ୍ୱାସ ନିଅନ୍ତୁ
- ଆରାମ କରନ୍ତୁ
- ବାହାରକୁ ଯାଆନ୍ତୁ
- ଧ୍ୟାନ କରନ୍ତୁ

ପରାମର୍ଶ ଅନୁଯାୟୀ ଔଷଧ ସେବନ କରନ୍ତୁ

ଔଷଧ ସାହାଯ୍ୟରେ ହୃଦ୍ ରୋଗକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରାଯାଇପାରିବ।
 ଔଷଧକୁ ସଠିକ୍ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଜରୁରୀ ଅଟେ।
 କିଛି ଚିନ୍ତା ଅନୁସରଣ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତୁ:¹⁰

01	02	03	04	05	06
<p>ଆପଣଙ୍କ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ପରାମର୍ଶ ଅନୁଯାୟୀ ଔଷଧ ଖାଆନ୍ତୁ</p> 	<p>ଆପଣ ସ୍ୱଳ୍ପ ଅନୁଭବ କଲେ ମଧ୍ୟ ଆପଣଙ୍କ ଔଷଧର ମାତ୍ରା ଖାଇବା ଛାଡ଼ିଦିଅନ୍ତୁ ନାହିଁ</p> 	<p>ଘରେ ଏବଂ ସ୍ଥାନେତରେ ଆପଣଙ୍କର ଔଷଧଗୁଡ଼ିକର ଏକ ତାଲିକା ରଖନ୍ତୁ।</p> 	<p>ଔଷଧ ଶେଷ ହେବାକୁ ଦିଅନ୍ତୁ ନାହିଁ</p> 	<p>ଯଦି ଆପଣଙ୍କର ଆଇରଣ ଭିନ୍ନ। ପାର୍ଶ୍ୱ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଅଛି ତେବେ ଡାକ୍ତରଙ୍କୁ ଜଣାନ୍ତୁ</p> 	<p>ଡାକ୍ତରଙ୍କ ପରାମର୍ଶ ନ ନେଇ କୌଣସି ଔଷଧ ସେବନ ବନ୍ଦ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ</p>

କାର୍ତ୍ତିଆର୍ ରିହାବିଲିଟେସନ୍

ହୃଦୟ ପୁନର୍ବାସ ବା କାର୍ତ୍ତିଆର୍ ରିହାବିଲିଟେସନ୍ ହେଉଛି ଏକ ତାତ୍ତ୍ୱିକ ନିରୀକ୍ଷଣ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଯାହାକି କାର୍ତ୍ତିକାୟୁରାତ୍ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ପରିକଳ୍ପନା କରାଯାଇଛି। ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୁଣ୍ଡାତ ଜନିତ ରୋଗୀଙ୍କ ପାଇଁ ତାତ୍ତ୍ୱିକ କାର୍ତ୍ତିଆର୍ ରିହାବିଲିଟେସନ୍ ସୁପାରିଶ କରିଥାନ୍ତି ଏବଂ ଏହା ସବୁ ପ୍ରକାର ରୋଗୀଙ୍କ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନୁହେଁ। ଯଦି ଜଣେ ହାର୍ଟ ଆଟାକ୍, ହାର୍ଟ ପେଲୁଏଅର୍, କିମ୍ବା ଆଞ୍ଜିଓପ୍ଲାଷ୍ଟି / ହାର୍ଟ ସର୍ଜରୀ କରିଥିବେ ତେବେ ଏହା ପରାମର୍ଶ ବିଆଯାଇପାରେ।

କାର୍ତ୍ତିଆର୍ ରିହାବିଲିଟେସନ୍ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମଗୁଡ଼ିକରେ ସାଧାରଣତଃ ନିମ୍ନଲିଖିତ 5 ଟି ଉପାଦାନ ଥାଏ।^{10,18}

ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷିତ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ପାର୍କରେ ଦୈନିକ ଚାଲିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ଧ୍ୟାନଶା ହେଉଛି ତନପ୍ରତନ ହେବା ଭାରି ଉତ୍ତୁକ।

ଆରାମ କରିବାର କୌଶଳ, ମନୋରଞ୍ଜନ, ସଂଗୀତ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଭିନ୍ନ ପଦ୍ଧତି ମାଧ୍ୟମରେ ଆପଣଙ୍କର ଦୈନନ୍ଦିନ ଚାପକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବାକୁ ଶିଖନ୍ତୁ।

ଅଧିକାଂଶ ହୁଣ୍ଡାତର ପୁନରୁଦ୍ଧାର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଆପଣଙ୍କୁ ଏହି କ୍ଷତିକାରକ ଅଭ୍ୟାସକୁ ଡିଲ୍ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ପଦ୍ଧତି ପ୍ରଦାନ କରେ।

ଏଥିରେ କମ୍ ନୁଣ ଏବଂ ତୋପାଲଗା ଖସ୍ୟ, ଭରପୁର ଫଳ, ପନିପରିବା, କମ୍ ଚର୍ବିଯୁକ୍ତ ମାଂସ ଏବଂ ମାଛ ଭଳି ଖାଦ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ।

ଆପଣଙ୍କ ତାତ୍ତ୍ୱିକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକୁ ଯତ୍ନପୂର୍ବକ ଅନୁସରଣ କରନ୍ତୁ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ଆପଣଙ୍କର ଔଷଧ ସେବନ କରନ୍ତୁ।

ଆପଣଙ୍କର ହୃଦୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ହାସଲ କରନ୍ତୁ^{19,20}

ଆପଣଙ୍କର ହୃଦୟକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣରେ ରଖିବା ପାଇଁ ଆପଣଙ୍କର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଅନୁସରଣ କରନ୍ତୁ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପାଇଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଭିନ୍ନ ହୋଇପାରେ • ଆପଣଙ୍କ ଲକ୍ଷ୍ୟ କ'ଣ ହେବା ଉଚିତ ଆପଣଙ୍କ ଡାକ୍ତରଙ୍କୁ ପଚାର

ଜରୁରୀ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରନ୍ତୁ^{19,20,21}

ହୃଦ୍‌ହୀନରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପାଇଁ ପରିବାର କିମ୍ବା ଯତ୍ନ ପ୍ରଦାନକାରୀ ବ୍ୟକ୍ତି ହେବା ଏକ ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ ହୋଇପାରେ। ଜଣେ ଯତ୍ନକାରୀ ଭାବରେ, ଏକ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେବ

- ଯେତେବେଳେ ହୃଦ୍‌ହୀନ ଉତ୍ତମ ନିୟନ୍ତ୍ରଣରେ ଥାଏ, ଆପଣ ପ୍ରିୟତନକୁ ସିର ରହିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ।
- ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବାହାରକୁ ଯାଇଥିବା ସଂକେତଗୁଡ଼ିକ ଚିହ୍ନଟ କରିବା ଯାହା ହାରା, ଜିନିଷଗୁଡ଼ିକ ଗ୍ରାହକକୁ ଯେଉଁଠି ପୋରାଇବା ପାଇଁ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଚିକିତ୍ସା କରାଯାଇପାରେ।

ଯଦି ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ପୁନର୍ବାର କୌଣସି ଲକ୍ଷଣ ଅନୁଭବ କରନ୍ତି ତେବେ ତୁରନ୍ତ ଆପଣଙ୍କ ଡାକ୍ତରଙ୍କୁ କଲ୍ କରନ୍ତୁ!¹⁷

ହୃଦ୍ଵାତ ପରେ ପ୍ରଥମ ଘଣ୍ଟା - ଗୋଲ୍ଡେନ୍ ଆଝାଉଁ²²

ହୃଦ୍ଵାତ ପରେ, ପ୍ରଥମ 60-90 ମିନିଟ୍ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଗୁରୁତ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ। ତେଣୁ, ଏହାକୁ “ଗୋଲ୍ଡେନ୍ ଆଝାଉଁ” କୁହାଯାଏ।

ଗୋଲ୍ଡେନ୍ ଆଝାଉଁ ମଧ୍ୟରେ ଉପଯୁକ୍ତ ଚିକିତ୍ସା ପାଇବା ଏକାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥାଏ। କେବଳ ହସ୍ପିଟାଲର ସେଟିଙ୍ଗରେ ସମ୍ଭବ।

ଏହିପରି, ଯଦି ରୋଗୀଙ୍କଠାରେ ହୃଦ୍ଵାତର କୌଣସି ସଂକେତ ଦିନା ଲକ୍ଷଣ ଥାଏ, ତେବେ ରୋଗୀକୁ ଯଥାଶୀଘ୍ର ଡାକରଖାଇବା ନେବା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରନ୍ତୁ।

REFERENCES

1. <https://www.statista.com/topics/7456/cardiovascular-disease-in-india/> Last accessed on: 26.07.2023
2. <https://world-heart-federation.org/wp-content/uploads/World-Heart-Report-2023.pdf> Last accessed on: 26.07.2023
3. <https://economictimes.indiatimes.com/magazines/panache/50-per-cent-of-heart-attacks-occur-in-those-below-50-5-reasons-why-cardiovascular-diseases-are-not-limited-to-old-people-any-longer/articleshow/100854090.cms> Last accessed on: 26.07.2023
4. Sreenivas Kumar A, Sinha N. Cardiovascular disease in India: A 360 degree overview. Med J Armed Forces India. 2020;76(1):1-3.
5. Coronary artery disease a guide for patients and families. Available at: <https://www.ottawaheart.ca/sites/default/files/uploads/coronary-artery-disease-patient-guide.pdf>. Last accessed on 19th Aug 2021.
6. What is ischemic heart disease?, Available at: <https://www.heart.org/en/health-topics/heart-attack/about-heart-attacks/silent-ischemia-and-ischemic-heart-disease>. Last accessed on 21st Aug 2021.
7. What is a heart attack? Available at: <https://www.heart.org/en/health-topics/heart-attack/about-heart-attacks>. Last accessed on 21st Aug 2021.
8. Living well with heart disease. Available at: https://www.nhlbi.nih.gov/files/docs/public/heart/living_well.pdf. Last accessed on 21st Aug 2021.
9. What is atrial fibrillation? Available at: <https://www.heart.org/-/media/files/health-topics/answers-by-heart/what-is-atrial-fibrillation.pdf?1a=en>. Last accessed on 19th Aug 2021.
10. Living well with heart disease. Available at: <https://www.heartandstroke.ca/-/media/living-well-with-heartdisease-final-lowres-en.ashx?rev=06d155fec3404757a6997125fd1fa17b>. Last accessed on 19th Aug 2021.
11. <https://www.heart.org/-/media/Files/Health-Topics/Cholesterol/What-is-Cholesterol.pdf> Last accessed on: 26.07.2023
12. Healthy eating to protect your heart. Available at: <https://www.heartfoundation.org.au/heart-health-education/healthy-eating#.YR6Re9Er3zk.whatsapp>. Last accessed on 21st Aug 2021.
13. Patient education: High blood pressure, diet, and weight (beyond the basics). Available at: <https://www.uptodate.com/contents/high-blood-pressure-diet-and-weight-beyond-the-basics/print>. Last accessed on 19th Aug 2021.
14. Mellitt LH, Heart-healthy exercise. Circulation. 2013;127:e571-e572.
15. The yoga-heart connection. <https://www.hopkinsmedicine.org/health/wellness-and-prevention/the-yoga-heart-connection>. Last accessed on 21st Aug 2021.
16. Healthy eating habits for patients with hypertension, A noncommunicable disease education manual for primary health care professionals and patients, <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/254746/9789290617990-hyp-mod3-eng.pdf?sequence=3&isAllowed=y>. Last accessed on 19th Aug 2021.
17. Living well with heart diseases available at: <https://staywell.mydigitalpublication.com/publication/?i=631267&p=1&pp=1&view=issueViewer>. Last accessed on 19th Aug 2021.
18. Cardiac rehabilitation. Available at: <https://www.mayoclinic.org/tests-procedures/cardiac-rehabilitation/about/pac-20386192>. Last accessed on 21st Aug 2021.
19. Living well with heart diseases available at: <https://staywell.mydigitalpublication.com/publication/?i=631267&p=1&pp=1&view=issueViewer>. Last accessed on 19th Aug 2021.
20. Living_well_with_heart_failure_-_Information_to_help_you_feel_better. Available at: https://www.heartfoundation.org.au/getmedia/d190ae03-56ee-4c00-973f-972322cfd651/Living_well_with_heart_failure_-_Information_to_help_you_feel_better.pdf. Last accessed on 19th Aug 2021.
21. When your loved one has heart failure. Available at: <https://www.verywellhealth.com/how-to-be-effective-caregiver-for-person-with-heart-failure-4145309>. Last accessed on 21st Aug 2021.
22. Don't miss the golden hour in treating heart attacks. <https://timesofindia.indiatimes.com/articles/dont-miss-the-golden-hour-in-treating-heart-attacks/articleshow/74884016.cms>. Last accessed on 21st Aug 2021.
23. <https://www.nhs.uk/live-well/exercise/>

Disclaimer: The matter published herein has been developed by clinicians and medical writers. It has also been validated by experts. Although great care has been taken in compiling and checking the information, the authors, shall not be responsible or in anyway, liable for any errors, omissions or inaccuracies in this publication whether arising from negligence or otherwise however, or for any consequences arising there from. The inclusion or exclusion of any product does not mean that the publisher advocates or rejects its use either generally or in any particular field or fields.

For the use of a Registered Medical Practitioner or Hospital or Laboratory only.